

Sjötrafik 2009

TK0802

I beskrivningen redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa uppgifter	2
A.1 Ämnesområde	2
A.2 Statistikområde	2
A.3 SOS-klassificering	2
A.4 Statistikansvarig	2
A.5 Statistikproducent	3
A.6 Uppgiftsskyldighet	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	3
A.9 EU-reglering	3
A.10 Syfte och historik	3
A.11 Statistik användning	3
A.12 Uppläggning och genomförande	4
A.13 Internationell rapportering	4
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B Kvalitetsdeklaration	4
B.0 Inledning	4
B.1 Innehåll	5
1.1 Statistiska målstorheter	5
1.1.1 Objekt och population	5
1.1.2 Variabler	5
1.1.3 Statistiska mått	6
1.1.4 Redovisningsgrupper	6
1.1.5 Referenstider	6
1.2 Fullständighet	6
B.2 Tillförlitlighet	6
2.1 Tillförlitlighet totalt	6
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	7

2.2.3	Mätning	7
2.2.4	Svarsbortfall	7
2.2.5	Bearbetning	7
2.2.6	Modellantaganden	7
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	7
B.3	<i>Aktualitet</i>	7
3.1	Frekvens	7
3.2	Framställningstid	7
3.3	Punktlighet	8
B.4	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	8
4.1	Jämförbarhet över tiden	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	8
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	8
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	8
5.1	Spridningsformer	8
5.2	Presentation	8
5.3	Dokumentation	8
5.4	Tillgång till primärmaterial	8
5.5	Upplysningstjänster	8

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Transporter och kommunikationer

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Sjöfart

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Trafikanalys
Postadress: Sveavägen 90, 113 59 Stockholm
Besöksadress: Sveavägen 90, 113 59 Stockholm
Kontaktperson: Jan Östlund
Telefon: 063-14 00 22
Telefax: 063-14 00 10
E-post: fornamn.efternamn@trafa.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån (SCB), RM/ET
<i>Postadress:</i>	701 89 Örebro
<i>Besöksadress:</i>	Klostergatan 23
<i>Kontaktperson:</i>	Margareta Södergren
<i>Telefon:</i>	019-176302
<i>Telefax:</i>	019-176569
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99), förordningen om den officiella statistiken (SFS 2001:100) och SIKAs föreskrifter (SIKAFS 2008:3)

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Trafikanalys är registeransvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av materialet.

A.9 EU-reglering

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/42/EG av den 6 maj 2009 om förande av statistik över gods- och passagerarbefordran till sjöss gäller för alla medlemsstater från och med maj 2009. Detta direktiv ersätter direktiv 95/64/EG.

A.10 Syfte och historik

Syftet med undersökningen är att belysa utrikes och inrikes transporter med fartyg vad gäller såväl transporterade varor som passagerare. Statistik över godshantering i svenska hamnar och lastageplatser har publicerats sedan början av 1900-talet. Före år 1960 genomfördes undersökningen av Kommerskollegium och därefter av SCB respektive SIKAs. Sedan april 2010 producerar SCB uppgifterna på uppdrag av Trafikanalys. Från och med 1996 har statistiken anpassats till EU-direktiv.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används som underlag för transportpolitiska beslut. Användarna är samhällsplanerare på lokal, regional och riksnivå. Vid trafik- och miljöplanering utgör sjötransporter viktiga inslag i samhällsdebatten. För övrigt används statistiken av bl.a. transportnäringens branschorganisationer, SJ, Sjöfartsverket, högskolor och universitet.

A.12 Uppläggning och genomförande

Statistiken omfattar fartygs-, varu- och passagerartransporter i svenska hamnar och lastageplatser. Undersökningens objekt är ”havsgående fartyg som anlöper svenska hamnar för lossning och/eller lastning”. Sedan EU-anpassningen har samtliga uppgifter till statistiken samlats in kvartalsvis från svenska hamnar och lastageplatser. Uppgifterna lämnas vanligen per fartygsanlöp. Undersökningen genomförs som en totalundersökning av hamnar avseende fartyg och omfattar följande moment i kronologisk ordning:

- Samtliga svenska hamnar och lastageplatser – rampopulation
- Konstruktion av enkät
- Utsändning av enkäter (blankett eller elektronisk enkät)
- Insamling. Rapportering till SCB sker kvartalsvis
- Brev och telefonpåminnelser
- Avregistrering, kontroll av adresser och dyl.
- Kodning av blanketter
- Dataregistrering av blanketter samt inläsning av elektroniska enkäter
- Granskning, Validitetskontroller
- Rättning av materialet
- Eventuell återkontakt med uppgiftslämnaren
- Framställning av tabeller
- Utvärdering och analys av resultaten
- Nyhetsmeddelande
- Statistisk rapport

A.13 Internationell rapportering

Enligt EU-direktiv ska resultat från undersökningen lämnas till Eurostat inom fem månader från slutet av observationsperioden för de uppgifter som lämnas kvartalsvis och inom åtta månader för de uppgifter som lämnas årligen.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

-

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Statistiken baseras på en totalundersökning med uppgifter från samtliga hamnar och lastageplatser. Datainsamlingen fungerar bra, förmodligen för att uppgiftslämnarna förstår att deras medverkan är viktig för undersökningen och dess användare. Att liknande uppgifter lämnats sedan början av 1900-talet gör nog att undersökningen uppfattas som en del av uppgiftslämnarnas normala verksamhet. Mer statistik om hamnarna, med inriktning på deras affärsverksamhet och ekonomi, publiceras av Trafikanalys i rapporten *Sjöfartsföretag*.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Statistiken belyser fartygs-, varu- och passagerartransporter i svenska hamnar och lastageplatser. De viktigaste variablerna är transporterad godsmängd, antal fartyg, container med och utan last samt passagerare. Uppdelningar görs bl.a. efter inrikes/utrikes fart och varugrupp.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningens målobjekt är havsgående fartyg med en bruttodräktighet om 20 och däröver som anlöper svenska hamnar och lastageplatser för att lossa/lasta gods eller för att embarkera/debarkera passagerare. Med detta avses fartyg som seglar till havs samt fartyg som fraktar gods på Väner och Mälaren, men däremot inte fartyg som endast seglar på övriga inre vattenvägar eller i nära anslutning till skyddade vatten samt inom områden som omfattas av hamnföreskrifter.

1.1.2 Variabler

De viktigaste variablerna presenteras nedan

<i>Variabel</i>	<i>Beskrivning</i>
Fartygets färdriktning	Huruvida fartyget ankommer eller avgår, lossar eller lastar gods
Fartygets bruttodräktighet	Bruttodräktighet är ett sortlöst storleksmått och avser volymen i ett fartygs totala inneslutna rymd beräknat enligt bestämmelserna i 1969 års internationella konvention om skeppsmätning
Fartygstyp	Fartygstyp
Fartygets flagg	Land eller territorium där fartyget är registrerat
Lasttyp	Lasten klassificeras efter lasttyp. Huvudkategorierna i klassificeringen är flytande bulk, torr bulk, containrar, Roll on/roll off, och annan last
Varukod	Klassificeringen av gods följer från och med år 2008 EU:s transportstatistiska varunomenklatur NST 2007.
Kustområde	För lossat gods avses det kustområde där lasten tagits ombord på fartyget. För lastat gods avses det kustområde där lasten kommer att lossas från fartyget
Lastnings-/lossningshamn	För lossat gods: <i>Locode</i> för lastningshamn (dvs. den hamn där lasten tagits ombord på fartyget) inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. För lastat gods: <i>Locode</i> för lossningshamn (dvs. den hamn där lasten lossats från fartyget) inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.
Bruttovikt i ton	Bruttovikt av lossat/lastat gods redovisas inklusive emballage men exklusive vikten av containrar och lastbärare

Antal enheter med last	För gods som transporteras i containrar eller ro-ro-enheter anges uppgift om antal enheter med resp. utan last
Antal enheter utan last	För gods som transporteras i containrar eller ro-ro-enheter anges uppgift om antal enheter med resp. utan last
Antal passagerar-data	Antalet personbilar, passagerarbussar eller passagerare (stys av lasttyp)

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska mått som används är antal och summa för godsmängd och transportarbete. Även medeltransportlängd redovisas.

1.1.4 Redovisningsgrupper

De viktigaste indelningarna i redovisningen är:

- Hamn
- Transportområdesgrupper
- Typ av fart, om fartyget gått i inrikes eller utrikes fart
- Varugrupp, vilken typ av vara som transporterats
- TEU-enheter (Twenty foot Equivalent Units), avser fraktcontainer
- Lossade respektive lastade varor
- Transportarbete och medeltransportlängd redovisas per varugrupp

1.1.5 Referenstider

Kalenderår och kalenderkvartal.

1.2. Fullständighet

Statistiken är anpassad till gällande EU-direktiv 95/64/EG. Detta innebär att undersökningen täcker in alla fartygsanlöp av intresse.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken, som baseras på en totalundersökning av fartygstrafiken i svenska hamnar, har mycket god svarsfrekvens. Löpande kvalitetskontroller visar också god uppgiftsriktighet. Statistiken över den totala godshanteringen bedöms därför ha en god tillförlitlighet. Däremot saknas fullständig redovisning om hur varutransporterna fördelas på varugrupper, särskilt vad gäller enhetsgoods. Fördelningar på t.ex. länder, hamnar och geografiska områden medför också en viss osäkerhet.

2.2 Osäkerhetskällor

Osäkerhetskällor för undersökningen är främst kvarvarande mätfel. Något kvantifierbart mått på undertäckning finns inte för denna undersökning. Resultat från respektive kvartal är preliminära och revideras samtidigt som ett nytt kvartal publiceras med inkommande rättningar och tillägg, varför olika kvartalsrapporter kan visa något olika resultat.

2.2.1 Urval

Totalundersökning av samtliga svenska hamnar och lastageplatser.

2.2.2 *Ramtäckning*

Uppgifter samlas in från samtliga svenska hamnar och lastageplatser utom rena fiskehamnar. Statistiken avser fartyg med en bruttodräktighet om 20 och däröver. Fartyg som endast seglar på inre vattenvägar eller i nära anslutning till skyddade vatten ingår ej i undersökningen, ej heller fartyg som anlöper hamnar för bunkring och proviantering.

De täckningsbrister som kan förekomma i undersökningen är eftersläpningar av rapportering av fartygsanlöp, vilket innebär att anlöpen blir redovisade under fel år. Detta förhållande bedöms dock ha marginell effekt på statistiken.

2.2.3 *Mätning*

Uppgifter lämnas kvartalsvis av hamnar och lastageplatser via blanketter eller via elektroniska enkäter med hjälp av en Excel-applikation, utvecklad särskilt för ändamålet. Dessutom lämnar ett antal hamnar uppgifter direkt ur sitt datasystem i ett överenskommet format. Uppgifterna lämnas vanligen per anlöp. För färjor och fartyg i linjetrafik lämnas uppgifter aggregerat per månad. Mätfel kan förekomma i form av bl.a. felaktiga varuklassificeringar och felaktiga kvantiteter. Dessa fel har så långt som möjligt rättats till. Kvarstående mätfel är troligen av mindre omfattning. Dessutom tillkommer möjligheterna till felkodning av hamnkoder. Detta innebär att en vara och varukvantitet registrerats på fel hamn. Dessa fel, i de fall de upptäcks, rättas till och läggs till ”okänd destination” om inte den rätta hamnen kan lokaliseras. En vara som har registrerats med okänd hamn har i statistiken redovisats under utrikes varutrafik.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Undersökningen uppskattas ha ett svarsbortfall på cirka en procent. Bortfall för den inrikes fartygs- och varutrafiken kan hämtas från övriga svenska hamnars uppgifter. Vid bortfallskorrigerings används även föregående års uppgifter.

2.2.5 *Bearbetning*

Insamlat material granskas och kodas. Vid ofullständiga och orimliga uppgifter kontaktas uppgiftslämnaren för kontroll och komplettering av uppgifter. Därefter dataregistreras blanketterna och slutligen görs validitetskontroller med efterföljande utredningar och eventuella ändringar.

2.2.6 *Modellantaganden*

Transportarbetet efter svenska kusten beräknas enligt metod som beskrivs i statistikrapport 2010:5 utgiven Trafikanalys.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

Ingen redovisning p.g.a. totalundersökning.

B.3 **Aktualitet**

3.1 **Frekvens**

Uppgiftsinsamling sker kvartalsvis. Publicering sker såväl kvartalsvis som årsvis.

3.2 **Framställningstid**

Framställningstiden för kvartalsstatistiken är cirka tre månader och för årsstatistiken cirka fem månader.

3.3 Punktlighet

Publicering har skett enligt publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Från och med år 1996 har denna undersökning genomförts enligt EU-direktiv. Tidigare undersökningar har byggts på dels uppgifter från hamnarna, inrikes varutrafik, dels uppgifter från utrikes handelsstatistiken fördelad på transportsätt, utrikes varutrafik.

För åren 1979–1981 och 1995 användes för den utrikes varutrafiken Tullverkets fartygsdeklarationer. Före år 1974 inhämtades även den utrikes varutrafiken via enkät till hamnarna. Redovisningen skiljer sig också något från tidigare undersökningar, bl.a. har varuklassificeringen anpassats till EU:s transportstatistiska varunomenklatur NST/R år 1996–2007. Från och med år 2008 använts varunomenklaturen NST 2007.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Medlemsländerna inom EU och EES lämnar uppgifter enligt tidigare nämnda direktiv. Dessa uppgifter är jämförbara med denna undersökning.

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Denna statistik kan sam användas med resultat från undersökningen ”Lastbilstrafik”. Båda dessa undersökningar följer EU:s transportpolitiska varunomenklatur.

B.5 Tillgänglighet och förstälighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras på Trafikanalys webbplats: www.trafa.se och på SCB:s webbplats: www.scb.se.

5.2 Presentation

Statistiken redovisas i huvudsak i text, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

Undersökningen är väl dokumenterad. Delar av dokumentationen redovisas i Beskrivning av statistiken. Ytterligare dokumentation tillgängliggörs i SCBDOK på SCB:s webbplats.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Grundmaterialet från denna statistik finns för tidigare årgångar lagrat på ADB-media. SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial.

5.5 Upplysningstjänster

Trafikanalys, Jan Östlund, telefon: 063-14 00 22
SCB, Margareta Södergren, telefon: 019-17 63 02